

Handläggare
Sara Zetterqvist
Telefon: 08-50822333**Till**
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd
2025-03-20

Förslag till ny avfallsplan för Stockholms kommun

Yttrande till kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Avfallsnämnden har tagit fram ett förslag till ny avfallsplan för perioden 2025-2030. Planperioden har utökats från tidigare fyra till sex år. Enligt förslaget kommer de fyra huvudmålen från gällande planperiod att kvarstå men i och med nya lagar och regler som har påverkat avfallsområdet har flertalet förändringar och skarpare formuleringar gjorts. Förslaget har varit ute på en remissrunda under perioden 18 mars till 15 april 2024. Inkomna synpunkter har behandlats och föranlett justeringar och därför har ett nytt förslag till avfallsplan skickats ut på remiss till nämnder och bolagsstyrelser.

Stadsdelsnämnden berörs främst av åtgärderna för det avfallsförebyggande arbetet, utsortering av verksamhetsavfall samt avfallshantering på parkmark. Förvaltningen är fortsatt positiv till förslaget och särskilt till dess ansats att stimulera och stärka samverkan inom avfallsområdet. De ändringar som gjorts i förslaget jämfört med föregående remiss är utifrån nämndens ansvarsområden marginella. Synpunkter lämnas framförallt för åtgärder gällande källsortering på populära platser, dricksvattenfontäner, genomförande av matsvinnsmätningar samt arbete för en minskad plastanvändning.

Bakgrund

Avfallsnämnden har tagit fram ett förslag till ny avfallsplan för perioden 2025 – 2030. Arbetet har genomförts av Stockholm Vatten och Avfall i samverkan med andra bolag och förvaltningar inom staden. Förslaget är en revidering av gällande avfallsplan och har skickas ut på remiss samt ställts ut på Stockholm Vattens och

Avfalls huvudkontor under perioden 18 mars – 15 april 2024. Inkomna synpunkter har föranlett justeringar i dokumentet och att avfallsplanen sänds på ytterligare en remissrunda under perioden 21 januari – 15 april för att ge nämnder och bolagsstyrelser möjlighet att yttra sig över ändringarna.

Ärendet

Alla kommuner ska i enlighet med miljöbalken ha en avfallsplan för att redovisa de mål och åtgärder som kommunen långsiktigt planerar för, så att avfallets mängd och farlighet kan minska. Förslaget till ny avfallsplan för 2025 – 2030 har utformats i enlighet med de globala målen i Agenda 2030 samt de nationella och regionala miljömålen. Vidare görs kopplingar till flera av stadens handlingsplaner och program som exempelvis Stockholms stads miljöprogram och Klimathandlingsplan som varit under framtagande samtidigt som avfallsplanen. För de av avfallsplanens åtgärder som har direkta kopplingar till miljöprogram eller klimathandlingsplan indikeras detta i texten med en hänvisning.

Förslaget innehåller fyra huvudmål med en tillhörande vision för Stockholm år 2040 vilken grundar sig i Stockholms stads vision – möjligheternas Stockholm. Huvudmålen bryts sedan ned i delmål med tillhörande åtgärder och indikatorer, vilkas syfte är att bidra till att målen kan uppnås.

Förvaltningen berörs av samtliga huvudmål och flertalet delmål i förslaget, de som bedöms vara mest relevanta är:

1. Avfall från boende och verksamma i staden ska minska och det som ändå uppkommer ska tas om hand resurseffektivt:
 - 1.1 Den totala mängden avfall ska minska
 - 1.2 En större andel av avfallet ska återanvändas samt materialåtervinnas
 - 1.4 Matsvinnet ska minska och det livsmedelsavfall som ändå uppkommer ska nyttiggöras genom biologisk behandling
 - 1.6 Mängden textilavfall ska minska och det som ändå uppkommer ska tas om hand resurseffektivt
 - 1.7 Mängden plastavfall ska minska och det som ändå uppkommer ska tas om hand resurseffektivt
2. Nedskräpningen i staden ska minska
 - 2.1 Nedskräpningen i stadsmiljön ska minska
3. Avfallshanteringen ska anpassas till människan
 - 3.1 Systemen för avfallshantering ska vara enkla, ha god tillgänglighet och vara trygga att använda

4. Avfallshantering ska vara en självklar del i stadens fysiska planering

- 4.3 Publika system för återbruk och hantering av avfall ska kunna etableras på kommunal mark

Inom ramen för målen ansvarar stadsdelsnämnderna helt eller delvis för 21 av de tillhörande åtgärderna vilka även återfinns i bilaga A1 Sammanställning av alla åtgärder och ansvariga. Tre av åtgärderna har tillkommit efter föregående remissrunda vilka är följande:

- 1.1.3 Skapa utökade möjligheter för stockholmarna att hyra, reparera, byta, dela, låna eller ge istället för att köpa nytt
- 2.1.7 Successivt sätta upp dricksvattenfontäner i hela staden
- 3.2.7 Säkerställa god arbetsmiljö i stadens verksamheters interna avfallshantering 2026

Enligt förslaget kvarstår de fyra huvudmålen från gällande planperiod men i och med nya lagar och regler som har påverkat avfallsområdet har flertalet förändringar, och skarpare målformuleringar, gjorts. Stadsdelsnämnden berörs främst av den höjda ambitionsnivån för det avfallsförebyggande arbetet och omställningen från linjära till cirkulära flöden. De särskilt prioriterade områdena för omställning i förslaget är:

- Livsmedel
- Plast
- Möbler och inventarier
- Textil
- Elektronik och IT-utrustning
- Batterier och fordon
- Bygg- och anläggningsmaterial
- Vatten
- Energi

Stadsdelsnämnden är främst ansvarig för att genomföra åtgärder inom områdena livsmedel och plast samt att fortsättningsvis arbeta för en ökad utsortering av verksamhetsavfall samt hantering av avfall på parkmark.

Inom livsmedel ska arbetet för att minska matsvinn intensifieras samt senast 2030 följas upp genom en årlig mätning. Respektive verksamhet ska även redovisa och utvärdera vidtagna åtgärder och dess effekt. I arbetet för en minskad plastanvändning ska en

systematik etableras i arbetet. Utsorteringen i verksamheterna ska även öka för att en större del ska gå till materialåtervinning.

Inom stadsmiljöverksamheten har de nya bestämmelserna i förpackningsförordningen, som innebär att kommunen tar över ansvaret för förpackningsinsamling i etapper från och med 2024 till och med 2027, påverkan på verksamheten. Särskilt de nya regelverk som börjar gälla från 1 januari 2026 där kommunen kommer att ansvara för att samla in förpackningar vid så kallade populära platser där större mängder förpackningsavfall kan antas uppstå. Trafiknämnden kommer då att ansvara för insamling och transport av det förpackningsavfall som uppkommer i stads- och gatumiljö och stadsdelsnämnderna för det avfall som uppkommer på parkmark.

I och med de nya bestämmelserna uppstår flera frågor där det krävs samordning och samförståelse mellan stadens nämnder och bolagsstyrelser. I förslaget pekas följande ut som särskilt viktiga att samverka kring:

- Markfrågor kopplat till övertagande av dagens återvinningsstationer
- Markfrågor kopplat till behov av lättillgängliga insamlingsplatser
- System för insamling vid populära platser
- Medborgardialog, behov av samstämmiga budskap och samordnad information
- Medborgarnas kanaler för kontakt med staden och felanmälan

Stadsdelsnämnden är ansvarig för de åtgärder som sker på parkmark men i och med komplexiteten i ansvarsövergången kommer en utökad samverkan över markgränser att vara avgörande.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för samhälle och service. De fackliga organisationerna informeras vid förvaltningsgrupp den 11 mars 2025.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stadsdelsförvaltningen är fortsatt positiv till förslaget och särskilt till den höjda ambitionsnivån gällande omställningen från linjära till cirkulära flöden samt dess ansats att stimulera och stärka samverkan inom avfallsområdet. De synpunkter och förslag förvaltningen önskar framföra är följande:

- Uppförandet av källsortering på populära platser berör flera nämnder och bolag. Det är viktigt att det finns en samordnande part för frågan inom staden för att undvika felinvesteringar och felplaceringar av källsorteringskärl. Det är även viktigt att tydliggöra att huvudansvaret för genomförandet är kopplat till om åtgärden sker på gatu- eller parkmark. För de åtgärder som genomförs på parkmark är förvaltningen huvudsakligt ansvarig och kommer att ha investerings- och driftskostnader i samband med genomförandet. I den nuvarande åtgärdslistan står förvaltningen endast som delvis ansvarig för de åtgärder som berör källsortering på populära platser.
- Förvaltningen ser positivt på utveckling av samverkan i syfte att minska nedskräpning och gör redan insatser inom ramen för platssamverkan i Liljeholmen tillsammans med berörda aktörer i samband med till exempel studentfirande i Trekantsparken.
- Förvaltningen arbetar sedan många år tillbaka med åtgärder för att minska matsvinn. Inom äldreomsorgen, förskolan och socialpsykiatrin genomförs i dagsläget matsvinnsmätningar med olika typer av metoder och frekvens. För en ökad jämförbarhet efterfrågar förvaltningen vägledning gällande den årliga mätning som åsyftas i åtgärd 1.4.
- Åtgärder för en hållbar och minskad plastanvändning är en prioriterad fråga och förvaltningen ser positivt på kunskapshöjande och verksamhetsanpassade stödmaterial likt Hållbar äldreomsorg. Samtidigt finns det ett behov av mer användarvänliga digitala verktyg för att enklare kunna följa upp inköpsstatistik. Den statistik som går att få fram via befintliga system kräver ofta större omarbeting för att anpassas till slutanvändaren.
- Uppförandet dricksvattenfontäner på fler platser i staden kommer att medföra driftskostnader för förvaltningen vilket behöver tas i beaktning vid genomförandet av åtgärd 2.1.7.

Lars Wennberg
Tf stadsdelsdirektör
Hägersten-Älvsjö
stadsdelsförvaltning

Linda Palo
avdelningschef
Hägersten-Älvsjö
stadsdelsförvaltning

Bilagor

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lars Wennberg, tf stadsdelsdirektör	2025-03-03
Linda Palo, avdelningschef	2025-03-03